

**UJEDINJENE
NACIJE**

Međunarodni sud za krivično
gonjenje osoba odgovornih za
teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena
na teritoriji bivše Jugoslavije
od 1991. godine

Predmet br. IT-95-5/18-T
Datum: 9. maj 2013.
Original: engleski

PRED PRETRESNIM VIJEĆEM

U sastavu: sudija O-Gon Kwon, predsjedavajući
sudija Howard Morrison
sudija Melville Baird
sudija Flavia Lattanzi, rezervni sudija

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 9. maja 2013.

TUŽILAC

protiv

RADOVANA KARADŽIĆA

JAVNO

**ODLUKA PO ZAHTJEVU OPTUŽENOG DA SE LJUBIŠI BEARI
IZDA NALOG SUBPOENA**

Tužilaštvo

g. Alan Tieger
gđa Hildegard Uertz-Retzlaff

Branilac Ljubiše Beare

g. John Ostojić

Optuženi

g. Radovan Karadžić

Branilac u pripravnosti

g. Richard Harvey

Prijevod

OVO PRETRESNO VIJEĆE Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud) rješava po Zahtjevu da se generalu Ljubiši Beari izda nalog *subpoena*, koji je optuženi podnio 3. aprila 2013. godine (dalje u tekstu: Zahtjev) i ovim donosi odluku u vezi s tim.

I. Kontekst i argumentacija

1. Optuženi u Zahtjevu traži da Vijeće izda nalog *subpoena*, u skladu s pravilom 54 Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik), kojim će primorati Ljubišu Bearu, nekadašnjeg načelnika za bezbjednost u Glavnom štabu Vojske Republike Srpske (dalje u tekstu: VRS), da 9. maja 2013. godine svjedoči u ovom predmetu.¹ Optuženi tvrdi da je ispunio uslove za izdavanje naloga *subpoena* u skladu s pravilom 54 Pravilnika.²

2. Optuženi tvrdi da je bezuspješno pokušavao da pridobije Bearu da dobrovoljno saraduje³ i objašnjava da je Beara najprije odbio da se sastane s njim kako bi razgovarali o Bearinom svjedočenju, a da je potom odbio i da svjedoči.⁴ Optuženi to potkrepljuje kopijom prepiske *e-mailom* između njegovog pravnog savjetnika i Bearinog branioca.⁵

3. Što se tiče relevantnosti, optuženi tvrdi da postoje razumne osnove za uvjerenje da Beara ima informacije koje mogu bitno pomoći njegovom dokaznom postupku.⁶ Optuženi očekuje da Beara svjedoči o tome da ni u jednom trenutku, ni usmeno ni pismeno, nije obavijestio optuženog "da će zarobljenici iz Srebrenice biti pogubljeni, da je njihovo pogubljenje u toku ili da su već pogubljeni", što je direktno relevantno kad je riječ o *mens rea* optuženog za genocid, za koji se on tereti u tački 2 Treće izmijenjene optužnice (dalje u tekstu: Optužnica).⁷ Optuženi dodaje da se očekuje i da će Beara u svjedočenju reći da nije ostavio nikakav pisani trag o pogubljenju zarobljenika u

¹ Zahtjev, par. 1, 10, 15. V. takođe Zahtjev, par. 2–3.

² V. Zahtjev, par. 3, 5, 9, 12.

³ Zahtjev, par. 5.

⁴ Zahtjev, par. 4.

⁵ Dodatak A.

⁶ Zahtjev, par. 6, 9.

⁷ Zahtjev, par. 7.

Prijevod

Srebrenici, što je važno da bi se pobila tvrdnja tužilaštva da je optuženi znao za pogubljenje zarobljenika i da je o tome morao biti obaviješten u izvještajima iz raznih izvora, između ostalog i iz izvještaja koje je dobivao od Uprave za bezbjednost, na čijem je čelu bio Beara.⁸

4. Što se tiče neophodnosti, optuženi objašnjava da je Pretresno vijeće koje je postupalo u predmetu *Tužilac protiv Popovića i drugih* (dalje u tekstu: *Popović i drugi*) Beari izreklo doživotnu kaznu zatvora za to što je "neposredno učestvovao" u pogubljenju zarobljenikā iz Srebrenice.⁹ Optuženi tvrdi da je Bearino predloženo svjedočenje neophodno da bi se ustanovilo da Beara optuženog ni u jednom trenutku, ni usmeno ni pismeno, nije obavijestio o pogubljenju zarobljenika u Srebrenici i da bi se pobila tvrdnja tužilaštva da je optuženi znao za to.¹⁰

5. Optuženi dodaje da je "voljan da se prilikom ispitivanja Beare usredsrijedi na što užu tematiku".¹¹ Konačno, optuženi napominje da je Beara uložio žalbu na Prvostepenu presudu u predmetu *Popović i drugi* i da žalbeni postupak neće biti okončan prije nego što optuženi završi svoj dokazni postupak, te traži od Vijeća da primora Bearu da svjedoči, pod uslovom da mu se odobri zaštita od samoinkriminacije predviđena pravilom 90(E) Pravidnika.¹²

6. Dana 8. aprila 2013. godine tužilaštvo je e-mailom obavijestilo Vijeće da ne želi da odgovori na Zahtjev.

II. Mjerodavno pravo

7. Pravilo 54 Pravidnika predviđa da pretresno vijeće može izdavati naloge *subpoena* "koji su potrebni za vršenje istrage ili pripremu i vođenje suđenja". Nalog *subpoena* se smatra "potrebim" u smislu pravila 54 ukoliko je pokazana legitimna forenzička svrha pristupa informacijama:

⁸ Zahtjev, par. 8, 10.

⁹ Zahtjev, par. 10, 13.

¹⁰ Zahtjev, par. 10–11.

¹¹ Zahtjev, par. 14.

¹² Zahtjev, par. 13.

Prijevod

Strana koja prije ili za vrijeme suđenja podnosi molbu za izdavanje takvog naloga [...] *subpoene* morala bi pokazati razumnu osnovu za svoje vjerovanje da postoji velika vjerovatnost da joj potencijalni svjedok pruži informacije koje će joj bitno pomoći u izvođenju dokaza u vezi sa jasno definisanim pitanjima koja se odnose na predstojeće suđenje.¹³

8. Da bi se ispunio uslov legitimne forenzičke svrhe, može biti potrebno da podnosilac zahtjeva predoči informacije o određenim faktorima kao što su položaj koji je potencijalni svjedok zauzimao u odnosu na događaje o kojima je riječ, odnose koji su eventualno postojali između svjedoka i optuženog, svaku mogućnost koju je svjedok imao da posmatra te događaje, te svaku izjavu koju je svjedok dao tužilaštvu i drugim osobama u vezi s njima.¹⁴

9. Čak i ako se pretresno vijeće uvjerilo da je podnosilac zahtjeva ispunio uslov legitimne svrhe, izdavanje naloga *subpoena* može biti neprimjereno ako je tražene informacije moguće pribaviti drugim sredstvima.¹⁵ Naposljetku, podnosilac zahtjeva mora pokazati da je uložio razumne napore da obezbijedi dobrovoljnu saradnju potencijalnog svjedoka, ali da u tome nije bio uspješan.¹⁶

10. Nalozi *subpoena* ne smiju se izdavati olako, budući da za sobom povlače upotrebu prisilnih mjera i da mogu dovesti do nametanja krivičnih sankcija.¹⁷ Diskreciono ovlaštenje pretresnog vijeća za izdavanje naloga *subpoena* je, prema tome, potrebno kako bi se obezbijedilo da se mehanizam prisile naloga *subpoena* ne

¹³ *Tužilac protiv Krstića*, predmet br. IT-98-33-A, Odluka po molbi da se izdaju *subpoene*, 1. juli 2003. godine (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Krstić*), par. 10; *Tužilac protiv Halilovića*, predmet br. IT-01-48-AR73, Odluka u vezi s izdavanjem naloga *subpoena*, 21. juni 2004. godine (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Halilović*), par. 6; *Tužilac protiv Slobodana Miloševića*, predmet br. IT-02-54-T, Odluka po Zahtevu dodeljenih branilaca da Tony Blair i Gerhard Schröder svedoče i da se s njima pre svedočenja obavi razgovor, 9. decembar 2005. godine (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Milošević*), par. 38.

¹⁴ Odluka u predmetu *Halilović*, par. 6; Odluka u predmetu *Krstić*, par. 11; Odluka u predmetu *Milošević*, par. 40.

¹⁵ Odluka u predmetu *Halilović*, par. 7; Odluka u predmetu *Milošević*, par. 41.

¹⁶ *Tužilac protiv Perišića*, predmet br. IT-04-81-T, Odluka po zahtevu tužilaštva za izdavanje naloga *subpoena ad testificandum*, 11. februar 2009. godine, par. 7; *Tužilac protiv Simbe*, predmet br. ICTR-01-76-T, Odluka po zahtjevu odbrane za izdavanje naloga *subpoena* svjedoku SHB, 7. februar 2005. godine, par. 3.

¹⁷ Odluka u predmetu *Halilović*, par. 6; *Tužilac protiv Brđanina i Talića*, predmet br. IT-99-36-AR73.9, Odluka po interlokutornoj žalbi, 11. decembar 2002. godine, par. 31.

Prijevod

zloupotrebljava i/ili koristi kao dio procesne taktike.¹⁸ U suštini, izdavanju naloga *subpoena* trebalo bi pribjegavati kao krajnjoj mjeri.¹⁹

III. Diskusija

11. Prije svega, Vijeće ima u vidu da naponi optuženog da se sastane s Bearom nisu urodili plodom, osim što je Beara odbio da svjedoči u ovom predmetu.²⁰ Shodno tome, Vijeće se uvjerilo da je optuženi uložio razumne napore da obezbijedi Bearinu dobrovoljnu saradnju, ali da u tome nije imao uspjeha.

12. Kao što je već rečeno, podnosilac zahtjeva, da bi ispunio uslov legitimne forenzičke svrhe za izdavanje naloga *subpoena*, mora pokazati razumnu osnovu za svoje vjerovanje da postoji velika vjerovatnoća da će potencijalni svjedok pružiti informacije koje će mu bitno pomoći u izvođenju dokaza u vezi s jasno definisanim pitanjima koja se odnose na njegovo suđenje. Vijeće napominje da se Bearino predloženo svjedočenje odnosi na događaje u Srebrenici 1995. godine, konkretno, na to da on ni u jednom trenutku, ni usmeno ni pismeno, nije obavijestio optuženog o ubijanju zarobljenika u Srebrenici i da nije ostavio nikakav pisani trag o tom ubijanju.²¹ S tim u vezi, Vijeće podsjeća da se optuženi u Optužnici tereti da je učestvovao u udruženom zločinačkom poduhvatu (dalje u tekstu: UZP) čiji je cilj bio da se bosanski Muslimani iz Srebrenice eliminišu ubijanjem srebreničkih muškaraca i dječaka, kao i prisilnim iseljavanjem ostalog stanovništva.²² Zato Vijeće smatra da se predloženo Bearino svjedočenje odnosi na pitanja koja su u ovom postupku aktuelna, konkretno, na činjenje zločina u Srebrenici i na odgovornost optuženog za njih, uključujući i to da li je on za njih znao, u skladu s navodima o UZP-u. Shodno tome, Vijeće konstatuje da se informacije koje se traže od Beare odnose na jasno definisana pitanja koja su relevantna za izvođenje dokaza

¹⁸ Odluka u predmetu *Halilović*, par. 6, 10.

¹⁹ V. *Tužilac protiv Martića*, predmet br. IT-95-11-PT, povjerljiva i *ex parte* Odluka po dodatnom podnesku tužilaštva u vezi sa zahtevom tužilaštva od 3. juna 2005. za izdavanje naloga *subpoena*, 16. septembar 2005. godine, par. 12. "Drugim rečima, takve mere [naloge *subpoena*] treba primenjivati oprezno i samo ako na raspolaganju ne stoje druge, manje nametljive mere, koje bi verovatno obezbedile efekat koji datom merom pokušava da se postigne."

²⁰ Zahtjev, par. 4; Dodatak A.

²¹ Zahtjev, par. 7–8.

²² Optužnica, par. 20–24.

optuženog i uvjerilo se da postoji velika vjerovatnoća da će Bearino svjedočenje bitno pomoći optuženom u izvođenju dokaza.

13. Vijeće podsjeća da izdavanje naloga *subpoena* može biti neprimjereno čak i kad je ispunjen uslov legitimne svrhe, ukoliko se informacije mogu pribaviti na druge načine. Vijeće ukazuje na to da će, kako se u Zahtjevu navodi, Bearino predloženo svjedočenje da optuženog nikad nije obavijestio o ubijanju zarobljenika u Srebrenici i da o tom pogubljenju nije ostavio nikakav pisani trag poslužiti da se pobiju tvrdnje tužilaštva da je optuženi "o tome morao biti obaviješten u izvještajima iz raznih izvora", između ostalog i iz izvještaja koje je dobivao od Uprave za bezbjednost VRS-a,²³ te da je stoga morao znati za činjenje tih zločina.²⁴

14. Vijeću su predloženi dokazi da se Sektor za obavještajno-bezbjednosne poslove Glavnog štaba VRS-a, na čijem je čelu bio Zdravko Tolimir, sastojao od dvije uprave: Uprave za obavještajne poslove, na čijem je čelu bio pukovnik Petar Salapura, i Uprave bezbjednosti, na čijem je čelu bio Beara.²⁵ Vijeće napominje da će Salapura, kako se očekuje, svjedočiti kao svjedok odbrane²⁶ i da će u svom očekivanom svjedočenju, između ostalog, reći da optuženog nikad nije obavijestio o pogubljenju zarobljenika u Srebrenici 1995. godine.²⁷ Uprkos tome, Pretresno vijeće je saslušalo veoma velik broj dokaza u kojima se Beara spominje kao jedna od ličnosti ključnih za događaje u Srebrenici jula 1995. godine, pošto je Beara učestvovao u organizovanju prijevoza, ubijanju i pokopavanju zarobljenika, te pošto je bio fizički prisutan u Zvorniku u periodu od 13. do 16. jula.²⁸ Zato Vijeće smatra da je Beara u najboljem položaju da svjedoči o

²³ Zahtjev, par. 7–8.

²⁴ Zahtjev, par. 10.

²⁵ V. Ljubomir Obradović, T. 25121–25122 (23. februar 2012. godine); P4444 (Transkript iz predmeta *Tužilac protiv Zdravka Tolimira*, predmet br. IT-05-88/2T), T. 11937, 11949, 11961–11962; Momir Nikolić, T. 4569–24570 (13. februar 2012. godine); Petar Škrbić, P4523 (Transkript iz predmeta *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-T), T. 15499; svjedok KDZ122, T. 26109 (12. mart 2012. godine) (zatvorena sjednica). V. takođe P4446 (Organizaciona šema sastava Glavnog štaba VRS-a u julu 1995. godine).

²⁶ V. Podnesak odbrane: Spisak svjedoka koji će svjedočiti u junu i julu 2013. godine, 25. april 2013. godine, Povjerljivi dodatak, str. 4.

²⁷ V. Dalji revidirani spisak svjedoka odbrane na osnovu pravila 65ter od 26. februara 2013. godine, str. 91. V. takođe dokazni predmet označen brojem 1D7726 na osnovu pravila 65ter (Izjava svjedoka Petra Salapure, bez datuma).

²⁸ V., između ostalog, Momir Nikolić, T. 24668–24669, 24676–24678 (14. februar 2012. godine), T. 45876–24879 (16. februar 2012. godine); svjedok KDZ446, P29 (Transkript iz predmeta *Tužilac protiv S.*

Prijevod

tome koje informacije optuženom jesu dostavljene ili nisu dostavljene u vezi s događajima u Srebrenici jula 1995. godine, a naročito o navodima o pogubljenju zarobljenika.

15. Shodno tome, Vijeće konstatuje da su u ovom slučaju ispunjeni uslovi da se Beari izda nalog *subpoena* da svjedoči u ovom predmetu. Budući da prvobitni datum koji je optuženi naveo ističe danas, Vijeće upućuje optuženog da odmah odredi odgovarajući datum za Bearino svjedočenje, o kojem će ga Sekretarijat obavijestiti.

16. Vijeće još jednom podsjeća da, iako se optuženi ne može primorati da svjedoči u svom predmetu niti da odgovara na pitanja, zato što je njegovo temeljno pravo iz člana 21(4)(g) Statuta Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Statut) "da ne bude primoran da svjedoči protiv sebe ni da prizna krivicu",²⁹ svrha pravila 90(E) je da omogući svjedoku, makar to bio svjedok koji je takođe optužena osoba, da svjedoči u nekom drugom predmetu bez straha da će to njegovo svjedočenje biti upotrijebljeno protiv njega u nekom kasnijem postupku. Vijeće naglašava da zadržava diskreciono pravo na osnovu pravila 90(E) da svjedoka primora da odgovori na pitanje ili da ga ne primora.³⁰ Primjenjujući svoje diskreciono pravo u ovom konkretnom slučaju, Vijeće će biti svjesno činjenice da Beara trenutno vodi žalbeni postupak pred Žalbenim vijećem i osiguraće da njegova prava budu zaštićena.

IV. Dispozitiv

17. Shodno tome, Vijeće, na osnovu člana 29 Statuta i pravila 54 Pravilnika, ovim **ODOBRAVA** Zahtjev i

- a. **NALAZE** Sekretarijatu Međunarodnog suda da preduzme neophodne mjere kako bi osiguralo da nalog *subpoena* bude uručen Beari u PJUN-u; i

Miloševića, predmet br. IT-02-54), T. 21041, 21092; svjedok KDZ320, P4990 (Transkript iz predmeta *Tužilac protiv Popovića*, predmet br. IT-05-88), T. 7941–7942; svjedok KDZ107, P345 (Transkript iz predmeta *Tužilac protiv Popovića*, predmet br. IT-05-88), T. 9358–9370, 9387. V. takođe svjedok KDZ122, T. 26169, 26171–26172 (13. mart 2012. godine) (zatvorena sjednica).

²⁹ *Tužilac protiv Galića*, predmet br. IT-98-29-A, Presuda, 30. novembar 2006. godine, par. 17.

³⁰ *Tužilac protiv Ntagerure i drugih*, predmet br. ICTR-99-46-A, Presuda, 7. juli 2006. godine, par. 254–256; v. takođe svjedočenje Radovana Karadžića u predmetu *Tužilac protiv Momčila Krajišnika*, predmet br. IT-00-39-A, rasprava s izvođenjem dokaza u žalbenom postupku, T. 514–607 (5. novembar 2008. godine).

Prijevod

- b. **TRAŽI** da Služba za žrtve i svjedoke Međunarodnog suda pruži svu potrebnu pomoć u provođenju ove odluke.

Sačinjeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je engleski tekst mjerodavan.

/potpis na originalu/
sudija O-Gon Kwon,
predsjedavajući

Dana 9. maja 2013. godine
U Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]